

2014 m. gegužės 4 d.

Atsitieskime

Spęskime patys

Naglis
Puteikis:

UŽ TAUTOS IR PILIEČIŲ LIETUVĄ

– Siūlyte alternatyvą Dalios Grybauskaitės valdomai Lietuvai. Kodėl?

– Prieš penkerius metus dabartinė prezidentė žadėjo sukurti „piliečių Lietuvą“, sugrąžinti valstybę žmonėms. Deja, šie pažadai liko neįgyvendinti, atvirkščiai – valstybė dar labiau nutolo nuo piliečių, tapo dar neteisingesnė, dar mažiau priklausoma nuo žmonių valios. Net Prezidento rinkimus mėginama iš anksto surežisuoti už visuomenės nugaros. Ne tik mane, bet ir daug laisvų piliečių toks valdžios elgesys žemina. Todėl einu į rinkimus ir siūlau visuomenei alternatyvą – ne nomenklatūrinę, bet tautos ir piliečių valdomą, demokratinę Lietuvą. Noriu atverti vartus sąžiningiems žmonėms, išsilavinusiam jaunimui valdyti savo valstybę.

– Bet atrodo, kad visuomenės dauguma yra patenkinta dabartine padėtimi ir valdžia?

– Tai apgaulingas paveikslas, kurį kuria ta pati valdžia ir jai palanki žiniasklaida. Prezidentė D. Grybauskaitė ragina: „Parodykime Europai, kad esame laimingi“. Tačiau nei Europa, nei mes patys netikime ta parodomąja laime.

Neseniai Europos Komisija pažymėjo, kad ekonominės krizės naštą Lietuva užkrovė ant neturtingiausių gyventojų pečių.

Kaina, kurią mes mokame už nomenklatūrinį, korumpuotą valdymą, yra iš tiesų labai didelė. Nomenklatūra giriasi, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas (BVP) auga ir dabar jau yra 8 milijardais litų didesnis, nei buvo prieš krizę. Bet nutyli, kad ta BVP dalis, kuri tenka samdomiems darbuotojams – taigi, didžiajai daugumai Lietuvos žmonių – sumažėjo. Šių žmonių pajamos smuko. Tuo metu didžiausią BVP dalį pasiima 15 procentų Lietuvos gyventojų. Toks bendro pyrago paskirstymas, mano supratimu, yra plėšikavimas.

Šiandien net 40 proc. dirbančių Lietuvos žmonių negali išlaikyti savo šeimų, nes jų algos vidurkis, gaunamas į rankas, yra 1300 litų ir mažiau. Trečdalis lietuvių gyvena ties skurdo riba. Atlygis už darbą Lietuvoje yra vienas mažiausių Europos Sąjungoje. O darbo apmokestinimas – vienas didžiausių pasaulyje. Vien per pastaruosius penkerius metus dėl emigracijos ir mirčių Lietuva neteko beveik 230 000 gyventojų.

Turinys

Ps. 2 Nika Puteikienė:
„Padėti silpnesniam“

Aš noriu, kad mūsų vaikai gyventų teisingesnėje, jautresnėje Lietuvoje

Ps. 3 Nutylėta Lietuva

Faktai, kurių nėra prezidentės pranešimuose ir vyriausybės ataskaitose

Ps. 4 Povilas Urbšys:
„Rakštis politiniam elitui“

Pavojus mūsų valstybingumui kyla iš vidaus, kai žmonėms pasakoma kaip šuniui – eik į būdą!

Ps. 7 Prezidentūroje turi būti žmogus, kuris nori gerai papurtyti mafijinę nomenklatūrą

Ps. 8 Atgaivintas šalto vandens kibiru Dočys tepasakė:
„Prieš Puteikį nepapūsi“

Nukelta į 2 p.

Rimantė
Valiukaitė,
aktorė

Gerbiu ir vertinu žmones, turinčius tvirtą stuburą. Drąsius, užsispyrusius. Siekiančius Tiesos. Toks man atrodo Naglis Puteikis. Jau ne vienerius metus jis gina viešuosius, t. y. mūsų visų, interesus. Gina ir palaiko neteisingai apkaltintus, nors dėl to sulaukia priešiško, pašaipų. Nebijo stoti į silpnesniųjų pusę. Man tai atrodo svarbu.

Vitalijus
Gailius,
Seimo narys

Naglis Puteikis – patyręs politikas, puikus kolega ir bičiulis, esu jam asmeniškai dėkingas už tvirtą poziciją ir suteiktą palaikymą, kai man to labiausiai reikėjo FNTT vadovų atleidimo skandalo metu. Sveikinu jo apsisprendimą dalyvauti prezidento rinkimuose, linkiu jam sėkmės.

Aušra
Maldeikienė,
ekonomistė

Aš akivaizdžiai nenoriu dalyvauti žaidime, kuris vadinasi „viena gražuolė ir šeši tie, kurie susitarė gražuolei netrukdyti“. Arba, kaip facebookuose juokiasi, „sniegena ir šeši balčyčiai“. Aš už poną Puteikį balsuosiu – tai nereiškia, kad agituojau jus balsuoti. O kodėl taip darysiu, jau pasakiau.

Gediminas
Storpirštis,
aktorius

N. Puteikis yra balsas žmonių, kurie iki šiol neturėjo balso. Tai yra vėl viltis. Noriu tikėti, kad atsiras galimybė paprastiems žmonėms dalyvauti valstybės gyvenime – jo programoje yra galių sugrąžinimas žmonėms. Tai deklaravo ir prezidentė 2009-iais, prieš ją išrenkant, bet baigėsi kadencija, ir tai neįvyko.

Naglis Puteikis: UŽ TAUTOS IR PILIEČIŲ LIETUVĄ

Atkelta iš 1 p.

Kasmet Lietuvoje nusižudo daugiau nei tūkstantis žmonių. Mūsų valstybės savižudybių ir žmogžudysčių rodikliai yra didžiausi Europos Sąjungoje. Lietuva nyksta – dėl skurdo ir neteisingumo. Tokie yra faktai, kuriuos nomenklatūrinė valdžia stengiasi nusišluoti.

– Jūs siūlote pertvarkyti rinkimų sistemą, naikinti Konstitucinį Teismą, reformuoti teisėtvarką. Bet ar šios valdymo reformos gali pakeisti tą padėtį, apie kurią kalbėjote?

– Dabartinė valdžia ir politikai yra užsidarę nuo žmonių. Konstitucinis Teismas ir teisėtvarka dažnai tampa valdžios savivalės įrankiu, nukreiptu prieš piliečius. Ko vertas jau vien sprendimas padidinti ir taip daug uždirbančių teisėjų ir aukštų tarnautojų algas – tai reiškia, kad Konstitucinis Teismas, Seimas ir prezidentė kaip „konstitucinį principą“ įtvirtino Lietuvoje socialinį neteisingumą. Taip formuojama valdžios atstumta, pažeminta „antroji Lietuva“. Jei norime teisingesnės tvarkos, turime pakeisti nomenklatūrinę sistemą, sutramdyti valdžios savivalę ir sugrąžinti „antrajai Lietuvai“ tautos ir piliečių teises. Būtent tai ir siūlau padaryti.

Visų pirma reikia priartinti politikus prie žmonių, užtikrinti pilietinę valdžios kontrolę, priversti valdžią spręsti svarbiausius visuomenės klausimus. Tai padaryti galime

tik panaikinę sąrašinius rinkimus į Seimą ir savivaldybių tarybas, suteikę piliečiams teisę inicijuoti pirmalaikius Seimo nario rinkimus. Tik tada tautos atstovas bus atskaitingas jį išrinkusiems žmonėms, o ne prezidentei, slaptosioms tarnyboms ar verslo grupėms. Sutaupyti daug lėšų ir sumažintume korupciją, jei valstybės ir savivaldybių biudžetai būtų vieši ir piliečių prižiūrimi.

„Neatkūrę piliečių ir valdžios dialogo, negalėsime demokratiškai tvarkytis, todėl sakau: atėjo laikas piliečiams susigrąžinti savo politines galias ir kurtis teisingesnę valstybę. Atsitieskime“.

Mums reikia susigrąžinti į Lietuvos politinę darbotvarkę tuos gyvybiškai svarbius tautos klausimus, kuriuos apeina dabartinis „politinis elitas“ – kaip sumažinti socialinę nelygybę, stabdyti emigraciją, įveikti politinę korupciją, sumažinti ūkio monopolizavimą, užtikrinti teisingumą.

– Kokius konkrečius žingsnius, tapęs prezidentu, darytumėte iš karto?

– Pradėčiau nuo Prezidento institucijos

ir teisėtvarkos. Prezidento instituciją reikia pertvarkyti iš pagrindų – padaryti skaidrią ir atvirą piliečių iniciatyvoms. Prezidentūra turi tapti ta vieta, kur skirtingų pažiūrų piliečiai, visuomeninių organizacijų atstovai aptaria strateginius valstybės klausimus. Laikas nutraukti rūmų intrigas ir panaikinti „telefoninę teisę“. Piliečiai negali leisti, kad jų valstybės vadovas telefonu duotų neteisėtus įsakymus, susidorotų su sąžiningais pareigūnais, spjautų į įstatymus ir nesuteiktų pilietybės Lietuvoje gimusiai ir užaugusiai merginai.

Žmonės negali pasitikėti valstybe, kai teisėtvarškai vadovauja visiškai susikompromitavę

pareigūnai. Generalinis prokuroras Darius Valys, jo pavaduotojas Darius Raulušaitis, VSD vadovai Romualdas Vaišnora ir Gediminas Grina dalyvavo slepiant arba darant nusikaltimus. Pasak buvusio FNTT vadovo Vitalijaus Gailiaus, jie grupėje veikė prieš valstybės interesus, klastojo dokumentus. Šituos pareigūnus būtina kuo greičiau pakeisti, kad jie nekompromituotų valstybės. Tai prezidento pareiga.

Neatkūrę piliečių ir valdžios dialogo, negalėsime demokratiškai tvarkytis, todėl sakau: atėjo laikas piliečiams susigrąžinti savo politines galias ir kurtis teisingesnę valstybę. Atsitieskime.

Nika Puteikienė Vilniaus universitete baigė žurnalistikos studijas, Nikos Aukštaitytės pseudonimu rašė kultūrinei žiniasklaidai, bendradarbiavo su Sąjūdžio spauda, nuo 2002-ųjų vadovauja Lietuvos jūrų muziejaus Ryšių su visuomene skyriui, ypač daug širdies įdėjo koordinuodama Delfinų terapijos projektą, skirtą šeimoms, auginančioms vaikus su negalia.

Šeimą sukūrę prieš 22 metus Nika ir Naglis Puteikiai turi du vaikus: 21-erių Gediminą ir 13-metę Augustę.

Nika Puteikienė: Padėti silpniesiems

– Naglis yra neįprastas, prie dabartinės sistemos nepritaęs politikas. Kaip Jūs manote – kodėl?

– Tikrai Naglis Lietuvos politikoje išsiskiria. Jis – paprastas ir žmonėms prieinamas, už jų teises kovojantis. Toks nestandartinis tipas įneša į politinį gyvenimą gaivumo. Tačiau yra žmonių, kurie linkę galvoti, kad valdžia – iš Dievo, kad tikras politikas turi

būti nepasiekiamas ir arogantiškas. Ir, be abejo, ryšėti kaklaraštį.

Kai buvo Klaipėdos tarybos nariu, pas Naglį su savo skauduliais ir problemomis ėjo daug klaipėdiečių, o dabar pagalbos prašymų jis gauna iš visos Lietuvos. Žmonės neretai kreipiasi apimti nevilties, kai visur kitur atsimuša kaip į sieną. O jų istorijos rodo, kad keisti būtina pačią sistemą, kuri yra praradusi žmoniškumą. Aš matau, kaip jis išgyvena dėl neteisybės, socialinės nelygybės, dėl to, kad valdininkai ar pareigūnai skaudžiai pastumia silpnesnę visuomenės narį. Pasaulio stipriųjų moralė jam nepriimtina. Naglis vadovaujasi solidarumo principu: stipresnis savo jėgą gali pademonstruoti padėdamas silpniesiems, pasidalydamas su juo tuo, ką pačiam pavyko pasiekti. Šios savybės taip trūksta mūsų visuomenėje, kuri pirmąją Europoje savižudybėmis, vaikų patyčiomis. Lietuvoje klestintis jėgos kultas gniuždo tuos, kurie nesugeba prisitaikyti. O juk visais laikais žmonių bendruomenės išgyventi padėdavo tik savitarpio pagalba.

Kita labai svarbi Naglio savybė – drąsa. Juk dauguma politikų daro karjerą keisdami spalvas, prisitaikydami prie situacijų. Naglis atėjo į politiką ne dėl karjeros – jis reikalauja teisingumo, teisingumo visiems. Kartais jį pavadina skandalistu vien dėl to, kad jis drįsta pasakyti, kad karalius – nuogas. Protingi žmonės supranta, kad šiuo atveju skan-

dalistas yra karalius, o ne Naglis.

– Naglio apsisprendimas ne prisitaikyti prie galingųjų, bet kovoti už visuomenės interesą ir Jus, ir vaikus turbūt vertė pasvarstyti: ar verta dėl to aukoti šeimos, asmeninę ramybę, stabilumą. Kaip sau atsakote į šį klausimą?

„Aš noriu, kad mano vaikai gyventų teisingesnėje Lietuvoje“.

– Visi mes dažnai kalbam apie tai, kad Lietuvoje daug kas yra blogai. Mes kalbam, o Naglis stengiasi darbais keisti Lietuvą ir asmeniniu pavyzdžiu rodyti, kad galima morali, žmoniška politika, ginanti „mažojo“ žmogaus interesus. Aš noriu, kad mūsų vaikai gyventų teisingesnėje, jautresnėje Lietuvoje. Todėl visa širdimi pritariu jo darbams.

– Yra politikų, kurie šeimoje „apie darbą“ visai nekalba. Išduokite paslaptį: ar Naglis dažnai paklausia Jūsų patarimo?

– Apie politiką ir gyvenimą mes kalbamės labai daug. Abejoju, ar tuos pokalbius galima pavadinti „patarimais“ – mes aiškinamės Lietuvos gyvenimo dalykus ir stengiamės juos suprasti. Kiekvienas mūsų turime turėti žmogų, kuriam galime pasakyti viską. Nagliui toks žmogus esu aš.

NUTYLĖTA LIETUVA

Penkerius metus kalbėdamos apie sėkmingai įveiktą krizę, augantį Lietuvos ūkį ir pasiekimus visose srityse, Lietuvos valdžia ir jai palanki žiniasklaida nutyli skaudžią Lietuvos tikrovę. Čia pateikiame faktus, kurių neatrasite prezidentės pranešimuose ir vyriausybės ataskaitose.

1. Nors Lietuvos BVP 2013 m. viršijo 2008 m. lygį 8 milijardais litų, realios dirbančių žmonių pajamos sumažėjo 10 proc.

2. Lietuvio atlyginimas už darbą 4 kartus mažesnis nei vidutinio europiečio.

Per pastaruosius 5 metus Lietuva neteko 230 000 gyventojų

Valandinis atlygis už darbą Lietuvoje buvo vienas mažiausių ES. Lietuvio darbo valanda kainuoja tik 6,2 euro. ES vidurkis – 23,7 euro už darbo valandą.

3. Pagal emigracijos mastą Lietuva – viena iš ES rekordininkų

Tik per pastaruosius penkerius metus dėl emigracijos Lietuva neteko 190 tūkst. gyventojų, o 2010–2011 m. pagal emigracijos mastą buvo absoliuti ES rekordininkė.

4. Lietuvos vaikų skurdas ir mirtingumas – vieni didžiausių ES

2013 m. Jungtinių Tautų paskelbtais duomenimis, Lietuvoje vaikų skurdo lygis yra vienas didžiausių ES – daugiau nei 17 proc. vaikų skursta. Lietuva yra vienintelė šalis, kurioje daugiau nei 50 proc. vaikų teigė patyrę patyčias mokykloje. Pagal bendras vaikų gerovės sąlygas, Jungtinių Tautų studijoje tarp 29 valstybių Lietuvai skirta tik 27 vieta.

Lietuva išsiskiria vienu didžiausių ES vaikų ir jaunuolių mirtingumu. Amžiaus grupėje iki 19 metų iš 100 tūkst. miršta 31. Daugiau miršta tik Latvijoje ir Rumunijoje, o Islandijoje ar Liuksemburge – du kartus mažiau.

5. Lietuvos gyventojų mirtingumas – vienas didžiausių ES

2013 m. Lietuvoje mirė 40,5 tūkst. žmonių. Gimė – 30,5 tūkst. Per 5 metus dėl neigiamų demografinių tendencijų Lietuvoje sumažėjo 39 tūkst. žmonių.

Mirtingumas siekia 13,7 proc. 1000 gyventojų. Esame trečioje

vietoje nuo galo ES po Bulgarijos ir Latvijos. Vidutinė tikėtina vyrų gyvenimo trukmė Lietuvoje – mažiausia ES.

6. Savižudybių rodiklis – didžiausias ES

Eurostato duomenimis, 2010 m. Lietuvoje 100 tūkst. gyventojų teko 32,9 savižudybės. Lichtenšteine – 28,3, Vengrijoje – 25,6, Latvijoje – 20,8, Slovėnijoje – 20,3. Lietuvoje didžiausias savižudybių skaičius ir amžiaus grupėje nuo 15 iki 19 metų: nusižudo 13,9 iš 100 tūkst.

Kasmet Lietuvoje nusižudo daugiau nei 1000 žmonių.

7. Žmogžudysčių lygis Lietuvoje – didžiausias ES

2013 m. paskelbtoje Jungtinių Tautų ataskaitoje Lietuva išskirta kaip ES šalis, kurioje žmogžudysčių lygis didžiausias: per metus iš 100 tūkst. žmonių nužudomi 7,5.

8. Pagal kyšininkavimą Lietuva – ES lyderė

„Transparency International“ 2013 m. tyrimo „Pasaulinis korupcijos barometras“ duomenimis, pagal kyšininkavimo lygį Lietuva užima pirmą vietą ES: 26 proc. Lietuvos gyventojų teigė 2013 m. bent kartą davę kyšį teismuose, sveikatos apsaugos, žemėtvarkos ir kt. įstai-gose. Panaši padėtis Vietname (30 proc.), Irake (29 proc.), Venesueloje (27 proc.), Serbijoje (26 proc.), Paragvajuje (25 proc.). ES šalių kyšininkavimo vidurkis – 11 proc.

Kasmet Lietuvoje nusižudo per 1000 žmonių

63 proc. Lietuvos gyventojų teigia, kad vyriausybė yra veikiama stambių interesų grupių ir veikia jų, o ne paprastų žmonių naudai. Estijoje taip mano 46 proc. gyventojų.

Tik 38 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad eiliniai žmonės gali ką nors pakeisti kovoje su korupcija. Tai prasčiausias rodiklis ES.

Aušra Maldeikienė: Sąžiningam žmogui Lietuvoje pasidarė per sudėtinga gyventi

Prezidentės Dalios Grybauskaitės metinio pranešimo išvakarėse prezidentūra paskelbė įspūdingą pasiekimų sąrašą, pvz.: „Lietuvos ekonomikos augimas – vienas didžiausių ES“, „apsaugoti socialiai pažeidžiamiausi žmonės“, „apribotas oligarchų ir monopolijų piktnaudžiavimas“, „mažėjantys emigracijos mastai“ ir t. t. Tai brežnevinio stiliaus retorika, o tikroji šalies padėtis yra visai kitokia – teigia ekonomistė, dėstytoja ir publicistė Aušra Maldeikienė.

Dvi Europos Sąjungos valstybės – Lietuvą ir Estiją – Europos Komisija išskyrė kaip pavyzdį, kaip negalima suvaldyti krizės, nes našta buvo permesta neturtingiausiems ir tiems, kurie nemoka gintis.

Ar tą situaciją dar galima keisti? Valstybės socialinio gyvenimo konstrukcija jau pažeista – ir tas pažeidimo laipsnis, mano supratimu, labai didelis.

Kokie netiesioginiai rodikliai tai rodo? Mes esame praradę didelę dalį darbingo amžiaus vyrų, kas visada yra didelis visuomenės potencialas. Visą visuomenės išlaikymo našta esame permetę tiems, kurie gyvena skurdžiausiai. Žmogus, gaunantis 850 Lt minimalios algos, mokesčių sumoka 460 Lt, o turtingi žmonės mokesčius gali mokėti labai mažus – pvz., milijoną uždirbsi dividendais ir sumokėsi 150 tūkstančių... Sako – žiūrėkit, jie visi moka vienodai... Ne, jie nevienodai moka. Tam su minimalia alga lieka 850 Lt, ir moka jis 460 Lt. Tai procentas bus nepalyginamas – ne 15 procentų.

Ir tada kas pasidarė? Tie žmonės su labai mažomis pajamomis turi išlaikyti valstybę, nes jie sutempia didžiąją dalį. Jie turi išlaikyti visą socialinę struktūrą, ir toje struktūroje ta viešojo sektoriaus dalis, kuri yra nekorumpuota – neimantys kyšių gydytojai, bibliotekininkai, kuriems paparastai neduoda kyšių, nes jie dirba ne su deficitu, mokytojai, ypat- ingai tie, kurie neturi valstybinių egzaminų ir galimybės prisidurti per korepetitoria-vimą, dėstytojai ir t. t. – šitie žmonės lieka užribyje. Ir jų skaičius yra labai didelis. Tarsi jie atliktų visuomenėje nereikalingą funkciją...

Visame pasaulyje apatiniai sluoksniai dėl progresinės sistemos apskritai nemo- ka valstybės mokesčių. Visada yra tokių specialybių, kur žmonės dirba papras- tus darbus ir jiems daug nemokėsi. Tada per progresinę sistemą jie atleidžiami nuo didesnės valstybės išlaikymo dalies, jie išgyvena ir atlieka savo darbą. O pas mus nori, kad ir dirbtų, ir dar ištemptų valstybę... Anksčiau ar vėliau tokios sistemos griūva, tai rodo viso pasaulio patirtis.

Kiekvienas sveiko proto sistemų teoretikas supranta, kad šalis negali per 5 metus prarasti virš 200 tūkstančių darbo vietų ir žmonių,

nes tai yra grėsminga sistemai, ji tampa ne- begyvybinga.

Bet mūsų valstybės vadovai atsistoja ir aiškina, kad viskas labai nuostabu. Brežnevui irgi viskas buvo labai nuostabu, po to jis nu- miro, truputį ne taip įkrito į karstą, o tada visa sistema žlugo. Tai čia taip pat yra žlugimas. Ir išorės priešams nepaprastai padeda mūsų valdžia, kuri nemato realių problemų... Juk tu gali matyti, kad Lietuvoje tos problemos egzistuoja, o gali rékti, kad viską daro išorės priešai. Tai irgi labai sovietinė metodika: so- cializmas buvo nuostabus, visi buvo laimingi ir šiltai aprenkti, tik va, trukdė stori kapitalistai... Pasiklausykite – tai ta pati retorika, tik kiti žodžiai... Kai matai visą sistemą, tai supranti, kaip ji funkcionuoja, ir ji nėra gyvybinga.

Sąžiningam žmogui pasidarė per sudėtinga gyventi. Bendrasis nacionalinis produktas Lie- tuvoje lyg ir auga, bet tai dėl to, kad daliname iš mažesio kiekio žmonių – dėl emigracijos. O iš tikrųjų jis mažėja, ir tada vieni sampro- tauja, kaip nusipirkti „Hermes“ rankinę, o kiti mąsto, kaip pavalgydinti vaikus... Žiūrėkite – juk įsiskolinimai kredito bendrovėms auga, ir žmonės ten labai dažnai skolinasi ne pra- bangai, o kad susimokėtų už butą. Ką aš nuo- lat kartoju – daugumos sąžiningų žmonių gyvenimas jau yra beviltiškas. Nes viešojo sektoriaus darbuotojai turi darbdavį, kuris sa- vaime yra nesąžiningas – mūsų valstybė yra nesąžininga savo samdiniams. Ji labai greitai randa „Snorui“ gelbėti 2,6 milijardo, o tiems patiems bibliotekininkams neranda nepilnų 50 milijonų, kurių reikia per metus. Ir tas ci- nizmas, kai sako – jeigu norite, nedirbkite bibliotekoje... Na, tai uždaram bibliotekas, sutaupom...

„Išorės priešams nepa- prastai padeda mūsų valdžia“

Ir tokios sistemos turi daug gerbėjų. 1982-iais turbūt 90 procentų Lietuvos gyventojų nuoširdžiai manė, kad visokie sacharovai, solženycinais yra visiškai nesąmonė ir baisi gėda. Ir lieka tie 10 procentų, kurie sakė – čia melo struktūra. Tie 10 procentų yra įdomesni, jų tarpe aš jaučiuosi jaučiau, gal tokia gimiau.

Todėl dabar sakau: šitame žaidime yra vienintelis žmogus, kur aš dar galiu įtarti, kad jis gali išgirsti. Ir tai yra būtent Puteikis. Aš nežinau, ar jis išgirs. Bet kad visi tie kiti – nuo Grybauskaitės iki Balčyčio – dės į krūmus, kai šita šalis paklius į lemtingą situaciją, man sako mano gyvenimo patirtis ir išsilavinimas. Bet aš galiu klysti. Norėčiau, kad šitas sakinytų liktų, aš nedirbu nei mesi- ju, nei genijum...

Didžiausias pavojus Lietuvos valstybingumui kyla ne iš išorės, bet iš vidaus, – teigia Seimo narys, istorikas, buvęs STT Panevėžio valdybos viršininkas Povilas Urbšys, vadovavęs rezonansiniam tyrimui, kuriame įtakingas konservatorius, šios partijos išdininku vadintas Vitas Matuzas kaltinamas sukčiavimu įgyjant svetimą turtą, piktnaudžiavimu tarnyba ir kyšininkavimu.

– Nuo pat rinkimų kampanijos pradžios krito į akis, kad dalis politologų bandė įpūsti nuobodulį, piršdami mintį, kad viskas jau yra aišku ir be rinkimų. Kaip Jūs pasakytumėt – ar tikrai viskas aišku?

– Aišku viena: daugiau nei prieš dvidešimt metų lietuvių Tauta referendumu priėmė Konstituciją, kurioje įtvirtino Tautos suverenitetą. Tuo pačiu pasakydama, kad mes suvereniteto turime tiek, kiek Tauta yra suvereni. Bet kai kurie politologai ir politikai jau suvokia kaip normą, kad Tautos ga-

Rakštis „politiniam elitui“, kuris su Tauta elgiasi kaip su šunimi

lias ir suverenitetą uzurpavo politinis elitas. Bet Naglio Puteikio atsiradimas – rakštis tam politiniam elitui. Naglio kandidatūra – galimybė žmonėms atkovoti savo, kaip Tautos, suverenitetą.

– Iš ko matyti, kad politinis elitas uzurpavo Tautos galias? Ar galėtumėte nurodyti kokį nors simbolinį pavyzdį?

– Pavyzdžiui, jis atvirai demonstruoja nesiskaitymą su Tautos valia, darydamas visokias užkardas referendumui – tai patvirtina, kad jis nenori užleisti savo galių, kurias įgijo Tautos sąskaita.

Naglis Puteikis yra vienintelis kandidatas, kalbantis apie tai, kaip Tautai reikėtų susigrąžinti prarastas savo galias. Jis kalba apie Konstitucijoje įtvirtintą nuostatą, kad piliečiai tiesiogiai

dalyvauja valdant valstybę – apie tai nekalba nė vienas iš likusių kandidatų. Nes visi likusieji, tarp jų ir prezidentė, kuri dedasi, jog yra nepriklausoma, yra priklausomi nuo politinio elito. Prezidentė jau seniai yra tapusi jo dalimi.

– Kokie dalykai tai rodo? Juk klausantis D. Grybauskaitės kalbų apie kovą su oligarchais gali susidaryti kitoks įspūdis...

– Tiesiog prisiminkite, ką ji kalbėjo prieš 4 ar 5 metus. Ji kalbėjo apie tai, kad politinė valdžia yra uzurpuota politikų, o žmonės nuo politikos nušalinti. Bet per savo kadenciją nepadarė nieko, kad ta žmonių galia sustiprėtų. Ji kalbėjo apie tiesioginius merų rinkimus, bet tai ir liko tik kalbomis. Kalbėjo apie tarėjo institucijos atsiradimą teismuose, bet pasirodė, kad ir tai tik tuščios kalbos. Ji visiškai abejingai stebi,

kaip politinis elitas susidoroja su konstitucine Tautos teise inicijuoti referendumus svarbiausiais valstybei klausimais.

– To „elito“ atstovai, ypač konservatorių partija, visas iniciatyvas, kylančias iš visuomenės, vertina kaip priešiškas valstybei, kaip Rusijos agentų veiklą. Ką tai sako apie mūsų padėtį?

– Šita priešų paieška dėsninga – prezidentė ir „politinis elitas“ susitapatino su valstybe, todėl mano, kad tie, kas kėsina į juos, kėsina į valstybę. Tai panašu į laikus, kai Lietuva buvo okupuota. Tada sovietinė valdžia manė, kad Lietuva ir lietuvių Tauta yra sovietinės valdžios nuosavybė, o tie, kurie kėsina į valdžią – arba agentai, kurstomi priešišku išorės jėgų, arba asmenys, kuriems reikia skubiai diagnozuoti lėtinę šizofreniją...

Pačioje mūsų Konstitucijoje yra įtvirtinta, kad Konstitucijos šaltinis yra Tautos valia. Tai jeigu Tautos valia yra nelaisva, mes negalime kalbėti apie laisvą visuomenę, kurioje žmogus norėtų gyventi, jausdamas, kad ši valstybė yra būtent jam, o ne kokiam nors išskirtinei elito grupei.

– Ukrainoje vyksta Rusijos agresija, kuri nežinia kuo baigsis, ir kai kas sako, kad Lietuva yra atsidūrusi ties panašiu slenkščiu, kaip 1940-iais. O valstybės viduje žmonės yra paniekinti ir destrukcija labai didelė. Ar anuometinė situacija panaši į dabartinę?

– Ir taip, ir ne. Grėsmės panašios. Tik 1940 metais Lietuvos valdžia, kokia ji bebūtų, aiškiai suvokė savo pareigą tarnauti Lietuvos Tautai. Ir pati Tauta buvo pasiruošusi dėl šitos valstybės aukotis. O šiuo metu turime tokią situaciją, kad akivaizdus pavojus mūsų valstybingumui kyla iš išorės, bet dar didesnis pavojus kyla iš vidaus – kai norima įtikinti, kad žmonės šitoje valstybėje nieko nereiškia. Jiems pasakoma kaip šuniui – eik į būdą! O kaip būdoje esantis žmogus gali dirbti, būti atsakingas už valstybę, ginti ją ir aukotis dėl jos?

Seimo nariai Naglis Puteikis, Povilas Urbšys ir Vitalijus Galius piliečių diskusijoje apie teisėtvarkos būklę

Rimantė Valiukaitė: Labiausiai nepatinka valdžios arogancija

Jeigu manęs paklaustų, kas pastaraisiais metais man labiausiai nepatinka, sakyčiau, kad Lietuvos valdžios arogancija. Įvyksta piliečių meninė akcija, eisena, net tūkstantinis mitingas, o aukšti pareigūnai niekaip nereaguoja. Tarsi Charmso absurdo pjesėje: „Viens, du, trys – nieko neįvyko!“

O jeigu būtų atvirkščiai: ne arogantiška, kurčia valdžia, o arogantiška, kurčia tauta? Įsivaizduokim: artėjant rinkimams, reikia pagaliau pabendrauti su žmonėmis. Nors nesinori, kandidatui į prezidentus tenka važiuoti į susitikimą su rinkėjais. Niekas neateina... Gal tuomet kokią parduotuvę atidaryti? Atvykti į atidarymą, perpjauni rąstą – niekas nežiūri... Tai gal nusifotografuoti mokykloje su mokiniais? Ne, ir tenai neįsileidžia – durys uždarytos...

Patarėjai guodžia, ramina, siūlo surengti ekskursiją po prezidentūrą, vaikučiams saldainių nuperka. Ne. Tylu, ramu, ekskur-

sija nieko nedomina. Saldainiai genda. Tada tenka kviestis vyresnius, surengti premijų, medalių, ordinų teikimą. Ne, vis tiek tuščia. Laukimas, pyktis, neviltis. Net gatvėje niekas nekreipia dėmesio. Praeina kaip pro tuščią vietą. Nemalonu, tiesiog apgailėtina.

Lygiai taip pat jaučiasi Lietuvos piliečiai, kurių valdžia nepastebi. Negirdi nei SOS, nei Tie-sos! Ir kodėl ta valdžia pakilo taip aukštai, kad visai nebesiorientuoja? Daugelis nori ir tikisi, kad jų balsai, prašymai pagaliau bus išgirsti. O aš linkiu valdžiai toliau pūstis. Kad savo arogancijos balionuose išskristų taip aukštai, kad jų visai nesimatytų.

Gerbiu ir vertinu žmones, turinčius tvirtą stuburą. Drąsius, užsispyrusius. Siekiančius Tiesos. Toks man atrodo Naglis Puteikis. Jau ne vienerius metus jis gina viešuosius, t. y. mūsų visų interesus. Gina ir palaiko neteisingai apkaltintus, nors dėl to sulaukia priešiško, pašaipų. Nebijo stoti į

Aktorė Rimantė Valiukaitė, žurnalistė Ligita Juknevičiūtė ir ūkininkas Arvydas Vaičiūnas protesto akcijoje prieš cenzūrą LRT

silpnėsniųjų pusę. Man tai atrodo svarbu.

P. S. Mano palinkėjimas kandidatui į Lietuvos Prezidentus Nagliui Puteikiui būtų toks:

Nesate pasipūtęs, stovite ant žemės, todėl tikiuos, kad išgirsite. Visa Jūsų rašoma ir sakoma valstybės kritika yra visiškai teisinga, šiuo metu Lietuvoje blogybių tikrai netrūksta.

Tačiau man ir visiems žmonėms norėtųsi išgirsti, ar yra vilčių ištrūkti iš šito uždaro rato, ar yra būdų, kaip pakeisti ydingą sistemą? Norėčiau, kad prieš rinkimus kalbėtumėte optimistiškai. Taip pat žiūrėtumėte ir į valstybės ateitį.

Sėkmės nelengvoje kovoje!

Naglis, Nika ir Augustė rugsėjo 1-ąją

Naglis Puteikis apie save ir artimuosius

Gimiau 1964 m. Vilniuje kultūros žmonių šeimoje. Tėvas Vytautas, būdamas 15 metų, 1946-aisiais okupacinės valdžios suimtas ir nuteistas 10 metų už rezistencinę veiklą, kalėjo lageriuose Kazachstane. Grįžęs studi-

javo choro dirigavimą, vadovavo chorams. Mama Zofija – žinoma mokslininkė, tautosakos tyrinėtoja, daug metų dirbo Lietuvių kalbos ir literatūros institute, čia rengė Lietuvių liaudies dainyną, užrašinėjo liaudies dainų melodijas.

Dar būdamas moksleivių dalyvavau archeologinėse ekspedicijose, ypač įsiminė darbas kartu su prof. Vytautu Urbanavičiumi, kai Obelių ežere atradome XIV-XV amžių povandeninę kapavietę.

1982 m. įstojau į Vilniaus universiteto Istorijos fakultetą, bet iš antro kurso buvau pašauktas į sovietinę armiją ir 1984 m.

išsiųstas į Afganistaną.

Grįžęs iš karo 1985 m. tęsiau istorijos studijas ir aktyviai užsiėmiau paminklosaugą. 1986-87 m. organizavau protestus prieš barbarišką Kernavės piliakalnių žalojimą ir Valdovų rūmų pamatų ardymą statant fontaną prie Katedros.

2012 m. vasarį kartu su kitais Sąjūdžio dalyviais organizavau protesto mitingus prieš valdžios susidorojimą su FNTT vadovais.

Tuo metu įkūrėme Jaunimo paminklosaugos klubą, kuris žadino tautinę atmintį, telkė intelektualus ir studentus paveldo tvarkymo ir gynimo talkoms. Ten susipažinau su to paties fakulteto studente žurnaliste Nina, kuri rašė Nikos Aukštaitytės pseudonimu. Vėliau mudu sukūrėme šeimą.

1988 m. pradėjau dirbti Vilniaus Istorijos ir kultūros paminklų apsaugos inspekcijos vyresniuoju archeologu.

Atkūrus Lietuvos valstybę 1990 m. Seimas paskyrė mane Kultūros paveldo inspekcijos generaliniu direktoriumi. Ši nauja paveldosaugos institucija atkakliai priešinosi nomenklatūros užgaidoms niokoti paveldą. Kai atsakiau patenkinti Prezidento Algirdo Brazausko norą ant Urbo kalno Nidoje išplėsti garsiąją Kosyginio vilą, Seimas, kurio daugumą sudarė Demokratinė darbo partija, panaikino inspekciją ir atleido mane iš pareigų.

1995–1996 m. dirbau Lietuvos savivaldybių asociacijoje, o 1996–2000 m. – Valsty-

binėje paminklosaugos komisijoje, Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriumi. Buvau kultūros ministro Sauliaus Šaltenio pavaduotojas, atsakingas už muziejus, bibliotekas, kultūros paveldą.

1996 m. įstojau į Lietuvos konservatorių partiją, 1997 m. tapau Seimo nariu.

2000–2004 m. dirbau valstybės kontroliuojamos akcinės bendrovės „Klaipėdos laivų remontas“ direktoriumi. Grąžinus visas šios įmonės skolas, premjero A. Brazausko nurodymu ji buvo įtraukta į privatizavimo programą. Kai Bronislovas Lubys ir Robertas Dargis pabandė ją nupirkti pusvelčiui, tam pasipriešinau ir už tai buvau atleistas iš pareigų.

2006–2007 m. dirbau Kultūros paveldo departamento Klaipėdos teritorinio padalinio vadovu. Kai pamėginau sustabdyti leivos Simonaitytės bibliotekos niokojimą, 2007 m. buvau atleistas, bet 2008 m. Vyriausiojo administracinio teismo sprendimu grąžintas į pareigas.

2005–2011 m. buvau Tėvynės sąjungos Klaipėdos miesto skyriaus pirmininku. Už tai, kad kritikavau partiją dėl vertybių nesilaikymo, man buvo uždrausta kandidatuoti į bet kokias renkamas partijos pareigas.

2007–2011 m. būdamas Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos nariu gyniau klaipėdiečių teises.

2011 m. priešlaikiniuose rinkimuose buvau išrinktas Seimo nariu. 2012 m., apygardoje įveikęs buvusį Klaipėdos merą Rimantą Taraškevičių, vėl tapau Seimo nariu. Priklausau parlamentinei grupei „Už ištikimybę prie saikai“.

2012 m. vasarį kartu su kitais Sąjūdžio dalyviais organizavau protesto mitingus prieš valdžios susidorojimą su FNTT vadovais. Dirbau Seimo Antikorupcijos komisijoje, kuri ištyrė ir atskleidė VSD, Generalinės prokuratūros ir Prezidentūros savivalę.

2014 m. vasario 14 d., protestuodamas prieš Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos vadovų vykdomą politiką, išstojau iš šios partijos.

Esu Lietuvos archeologų draugijos, Klaipėdos Afganistano karo veteranų organizacijos „Miražas“, Šaulių sąjungos narys.

1984-iejį, į Afganistaną išsiųstas studentas

Spręskime patys!

Naglio Puteikio rinkimų programa

Prieš penkerius metus, siekdama Prezidentės pareigų, Dalia Grybauskaitė pažadėjo „sukurti pilietinę Lietuvą“, „įtvirtinti tikrą demokratiją“, paversti „pilietį visateisiu valstybės šeimininku“, kuriam „valdžia tarnauja ir atsiskaito“.

Deja, šalies vadovai šių siekių įgyvendinti nepavyko. Sustiprėjo ne piliečių galios, bet nomenklatūros savivalė. Nomenklatūra šiaudien vis jūliau pamina konstitucines tautos ir piliečių teises.

Padidėjo atotrūkis tarp „valdančio elito“ ir pažemintos „antrosios Lietuvos“. Valstybė nepatapo saugiais Tautos namais. Per penkerius metus Lietuva neteko beveik 230 000 piliečių: 190 000 iš jų emigravo. Šalyje buvo prarasta per 200 000 darbo vietų. Augant bendrajam vidaus produktui, žmonių realiosios pajamos sumažėjo 10 procentų, padidėjo socialinė atskirtis – 30 procentų lietuvių atsidūrė ties skurdo riba. Lietuvis darbo valanda yra viena pigiausių Europoje – už ją darbdavys moka keturis kartus mažiau nei mokama vidutiniškai Europos Sąjungoje. Europos Komisijos teigimu, Lietuva per krizę vykdė tokią politiką, nuo kurios labiausiai nukentėjo neturtingiausi gyventojai.

Lietuvos piliečiai tikrai yra verti oresnio ir teisingesnio gyvenimo, o Lietuva – didesnės sėkmės.

Todėl visų pirma siūlau keisti pačią sistemą: atsakyti uždaro, neskaidraus nomenklatūrinio valdymo ir įtvirtinti tikrą piliečių ir tautos savivaldą.

Turime grįžti prie Konstitucijos, prie joje apibrėžtų demokratijos principų, kad suvienytume Lietuvą ir sutvirtintume tautos gyvenimo pamatus. Juk Lietuvos valstybės galia kyla ne iš valdžios, ne iš komisarių, o iš piliečių.

Siūlau iš esmės keisti Lietuvos politinę darbotvarkę. Joje turi vyrėti tautos likimo ir išlikimo klausimai: teisingumo užtikrinimas, žmogaus orumo ir gerovės gynimas, emigracijos stabdymas, socialinės atskirties ir skurdo įveikimas, parama vaikams auginančioms šeimoms, piliečių ir tautos kūrybinių galių ugdymas, nacionalinio saugumo stiprinimas.

Valstybės valdymo pertvarkymas

Norint sugrąžinti tautai politines galias, būtina atkurti į Seimą renkamų tautos atstovų ryšius su piliečiais, sumažinti jų priklausomybę nuo anoniminių jėgos grupuočių, paversti Seimą tikra Tautos atstovybe.

Tam reikia:

- atsakyti Seimo rinkimuose partijų sąrašų ir rinkti tautos atstovus tik tiesiogiai vienmandatėse apygardose, taip sutvirtinant Seimo narių ryšį su piliečiais ir sumažinant Seimo narių skaičių;
- suteikti piliečiams teisę inicijuoti pirmalaukiškus Seimo nario rinkimus savo apygardoje;
- išskaidrinti teisėkūros procesą ir sudaryti sąlygas jame dalyvauti piliečiams – įteisinti privalomas viešąsias konsultacijas, viešuosius klausimus, gyventojų apklausas, referendumus rengti 100 000 piliečių iniciatyva;
- užtikrinti veiksmingą parlamentinę valdžios kontrolę – visi parlamentiniai tyrimai, išskyrus labai retus ypatingus įstatymų apibrėžtus atvejus, privalo būti vieši; 30 000 piliečių turi teisę inicijuoti parlamentinį tyrimą;
- nacionalinio biudžeto formavimą padaryti viešą – detalus biudžetas, jo išlaidos privalo

būti visiems piliečiams matomos elektroninėje erdvėje;

- sukurti Lietuvos visuomenei ir pasaulio lietuviams atvirą Prezidento instituciją, kuri inicijuotų piliečių diskusijas ir viešąsias konsultacijas strateginiais valstybės gyvenimo klausimais, kartu su ekspertais ir visuomene brėžtų strategines tautos raidos gaires;

- sudaryti sąlygas išsivijai dalyvauti Lietuvos valstybės ir tautos kūrime – Konstitucijoje aiškiai įtvirtinti nuostatą, kad prigimtos, iš tėvų paveldėtos Lietuvos pilietybės iš žmogaus valdžia negali atimti.

Tikros savivaldos įtvirtinimas

Kad Lietuvos piliečiai taptų savo vietovės, krašto ir Tėvynės šeimininkai, būtina:

- Lietuvoje, kaip visoje Europoje, atkurti pirmąją ūkiškai savarankišką savivaldos grandį – įteisinti piliečių renkamas seniūnijų tarybas;
- seniūnijų ir esamas savivaldybių tarybas rinkti ne pagal partijų sąrašus, bet tiesiogiai vienmandatėse apygardose;
- savivaldos sprendimus grįsti privalomomis viešosiomis konsultacijomis, viešaisiais klausimais, gyventojų apklausomis;
- įtraukti piliečius į savivaldybių biudžetų formavimą: detalūs savivaldybių biudžetai, jų išlaidos turi būti visiems piliečiams matomos elektroninėje erdvėje.

Teisingumo užtikrinimas

Teisingumas yra laisvos valstybės pamatas. Jį užtikrinti, laiduoti žmogaus teises ir laisves, įmanoma tik pertvarkius teisėtvarką. Būtina užkirsti kelią politinei valdžiai ir slaptosioms tarnyboms naudotis teismais kaip savivalės įrankiu. Tam reikia:

- reformuoti teismų sistemą – perduoti Konstitucinio Teismo funkcijas Lietuvos Aukščiausiajam teismui, administracinius teismus įjungti į bendrosios kompetencijos teismų struktūrą;
- išskaidrinti visų grandžių teisėjų atranką, taip užtikrinant, kad teisėjais būtų tik sąžiningi ir kompetentingi teisininkai: visi teisėjai skiriami tik po viešųjų klausimų;
- užtikrinti visuomenės dalyvavimą vykdant teisingumą – korupcijos, piktnaudžiavimo tarnyba ir kitose visuomenei svarbiose bylose privalo dalyvauti tarėjai, o ypatingas bylas turi nagrinėti prisiekusiųjų teismas;
- suteikti piliečiams teisę kreiptis į teismą su kolektyviniais ieškiniais ginant viešąjį interesą;
- pertvarkyti VSD, paliekant jam tik kontrolės funkcijas ir griežtai uždraudžiant naudoti žvalgybinės kovos priemones (dezinformaciją, šantažą ir kitas) prieš Lietuvos visuomenę ir piliečius;
- sukurti veiksmingą valstybinę paramos nusi-kaltimų aukoms sistemą.

Visuomenės gerovės ir solidarumo stiprinimas, emigrantų susigrąžinimas

Dėl socialinės sanglaudos ir teisingumo stygiaus, skurdo ir nedarbo šiandien Lietuva silps-ta ir nyksta fiziškai. Ypatingai gausi lietuvių emigracija keičia ne tik tautos dabartį, bet ir ateitį. Mažėja piliečių, galinčių kurti ir ginti savo valstybę. Masinė emigracija ir nepalan-kios demografinės tendencijos – didžiausias iššūkis mūsų nacionaliniam saugumui. Norint sustabdyti fizinį Lietuvos nykimą, būtina:

- įtvirtinti valstybės gyvenime socialinio teisingumo bei solidarumo principus ir jų nuosekliai

laikytis; ekonominę politiką nukreipti į žmonių gerovės didinimą ir ūkinio savarankiškumo stiprinimą: bendrojo vidaus produkto augimas yra svarbu, tačiau daug svarbiau, kaip jis pasiskirsto Lietuvos visuomenėje (šiuo metu daugiau nei 38 proc. Lietuvos dirbančiųjų į rąkas gauna 1250 Lt ir mažiau, todėl gyvena ties skurdo riba);

- įdiegti solidarią diferencijuotą mokesčių sistemą: mažesni mokesčiai – mažiausias pajamas gaunantiems žmonėms bei šeimoms, auginančioms vaikus;
- palapsniui sumažinti darbo mokesčius, kurie yra vieni didžiausių Europos Sąjungoje;
- pasiekti, kad valstybiniame sektoriuje apmokėjimo už darbą skirtumai aukštąjį išsilavinimą turintiems darbuotojams nebūtų didesni daugiau nei 4 kartus;
- esmingai sumažinti politinę ir buitinę korupciją, atsakyti nepotizmo valstybės tarnyboje ir viešajame sektoriuje – skaidriais konkursais šiuos sektorius atverti gabiam ir išsilavinusiam jaunimui;
- užtikrinti pilietinę viešųjų finansų kontrolę ir taupų bei veiksmingą viešųjų finansų valdymą;
- demonopolizuoti ekonomiką ir užtikrinti veiksmingą valstybinę bei pilietinę monopolijų kontrolę (Pasaulio ekonomikos forumo duomenimis, pagal antimonopolinės politikos efektyvumą Lietuva yra 98 iš 148 pasaulio šalių);
- įdiegti europinius vartotojų teisių užtikrinimo standartus (nuo šildymo skaitliukų įvedimo iki šiukšlių mokesčio skaičiavimo pagal svorį);
- išplėtoti ir padaryti verslui palankią finansų rinką (Pasaulio ekonomikos forumo duomenimis, pagal priėjimą prie paskolų Lietuva iš 148 šalių užima tik 109 vietą);
- sprendimą dėl pinigų politikos priimti įvertinus jo poveikį visuomenės gerovei – po argumentuotų diskusijų ir piliečių pritarimo;
- peržiūrėti ir sumažinti biurokrtiją – valstybės tarnautojų skaičių;
- kaime ir miesteliuose sudaryti sąlygas kurtis ir plėtotis vidutiniams ir smulkiems šeimoms ūkiams; įgyvendinti kaimo ir miestelių jaunimo verslumo skatinimo programas;
- negali turintiems žmonėms, kurių Lietuvoje yra per 200 000, sudaryti sąlygas dirbti ir realizuoti savo gebėjimus, nemažinant jiems socialinės paramos, padėti jiems įsitraukti į visuomenės gyvenimą;
- vaikams, augantiems socialiai pažeistose šeimose, užtikrinti lygų gyvenimo startą – suteikti jiems reikalingų papildomų socialinių paslaugų.

Tautos kūrybinių galių stiprinimas

Rūpestis švietimu, kultūra, mokslu, informacija turi tapti Lietuvos politinės darbotvarkės prioritetu. Būtent nuo šių sričių plėtos priklaus-o piliečių bei visuomenės kūrybinės galios, tautos laisvė, jos tapatybė ir išlikimas. Stipri-nant tautos kūrybines galias, reikia:

- užtikrinti vaikams, jaunimui ir suaugusiems švietimo bei visaverčio kultūrinio gyvenimo prieinamumą ir teikiamo išsilavinimo kokybę;
- per apibrėžtą laiką pasiekti, kad Lietuvos vaikus ir jaunimą ugdytų gambiausi ir geriausiai išsilavinimą turintys asmenys: iš esmės pagerinti ne tik mokytojų rengimo ir tobulinimo sis-temas, bet ir jų darbo sąlygas;
- mokslo, studijų, švietimo, informaci-

jos politiką glaudžiai susieti su Lietuvos visuomenės ir valstybės raidos uždaviniais;

- kryptingai formuoti poliologišką ir savarankišką Lietuvos informacinę erdvę, kuri veiktų kaip visiems piliečiams atviras forumas;
- visuomenei ir Lietuvos kultūrai atverti „visuomeninį transliuotoją“, išvaduoti jį iš valdžios ir specialiųjų tarnybų įtakos;
- ypatingą dėmesį skirti jaunimo ir visuomenės pilietiniam bei politiniam ugdymui;
- valstybės programomis remti ir plėtoti re-gionų kultūrą;
- nuosekliai rūpintis lietuvių išsaugojimu išsivijoje – kurti ir įgyvendinti įvairaus pobūdžio išsivijų vaikų, jaunimo ir suaugusiųjų lituanisti-nio ugdymo programas, stiprinti vaikų ir jauni-mo ryšius su Lietuva;
- pasiekti, kad švietimui būtų skiriama ne mažiau kaip 6 proc. šalies BVP.

Nacionalinio saugumo užtikrinimas: krašto gynyba ir užsienio politika

Norint išvengti 1940 metų klaidų ir užsitikrinti Lietuvos saugumą naujų grėsmių bei iššūkių akivaizdoje, būtina peržiūrėti ir iš esmės at-naujinti valstybės gynybos ir užsienio politiką. Rūpinantis saugumu reikia:

- NATO struktūroje esmingai sustiprinti gynybinį bendradarbiavimą su Baltijos, Šiaurės ir Višegrado šalimis;
- skatinti kuo glaudesnę Europos Sąjungos ir JAV bendradarbiavimą, NATO pajėgų stiprinimą organizacijos rytiniame pakraštyje;
- aktyviai veikiant Europos Sąjungos struktūrose siekti bendros veiksmingos gyny-bos ir energetikos politikos, nuosekliai kelti Karaliaučiaus krašto demilitarizavimo klausimą;
- atkurti ir išplėtoti ryšius su demokratinėmis Rusijos ir Baltarusijos jėgomis, aktyviau imtis Rytų partnerystės programų;
- siekti Europos Sąjungos „išbiurokratinimo“, stengtis kurti Europą kaip piliečių ir tautų, o ne biurokratų valdomą valstybių sąjungą;
- kaip Lietuvos saugumo pagrindą nuosekliai stiprinti demokratiją, konstitucinę santvarką, piliečių solidarumą ir jų pasirengimą ginti savo ir valstybės laisvę kaip aukščiausią vertybę;
- kuo greičiau atkurti pasitikėjimo ryšius tarp politikų, valstybės institucijų ir piliečių;
- atlikti nepriklausomą kariuomenės auditą ir jį pristatyti visuomenei;
- profesionaliai parengti krašto gynybos pla-nus ir su jais supažindinti piliečius;
- artimiausiu metu padidinti finansavimą krašto apsaugai iki 2 proc. bendrojo vidaus produkto – šias lėšas panaudoti griežtai pagal krašto gynybos planus taip, kad būtų veiksmingai sus-tiprinti tautos gynybiniai pajėgumai;
- įgyvendinti generolo Jono Kronkaičio siūlymą ir grįžti prie 1998 metais sudarytų krašto apsaugos plėtos planų: suformuoti ka-rinio rezervo vienetus iš 60 000 atsargos karių, atkurti 2002 metais panaikintą Antrąją (Vakarų) brigadą priskiriant jai rezervo vienetus, pradėti periodinius rezervo mokymus, pertvarkyti išpūstą ir neveiksmingą vadovavimo struktūrą – sumažinti štabų personalą, išformuoti Jungtinį operacinį štabą, o jo funkcijas perduoti Sausu-mos pajėgų vadui; įvesti Lietuvos piliečiams trumpus visuotinius karinius apmokymus.

Visas programos tekstas paskelbtas portale www.tiesos.lt.

Sesuo Nijolė Sadūnaitė
Mums reikia moralaus žmogaus

Kodėl aš remiu Naglį Puteikį? Visų pirma todėl, kad jis buvo už Garliavos vaiką, prieš jo skriaudimą, prieš prievartą. Ir už jo moralines savybes. Jeigu žmogus neabejingas skriaudžiamiesiems, paprastiesiems žmonėms, tai rodo jo užsigrūdinimą, drąsą.

Iš jų nelaimių biznio nepadarysi, priešingai – už tai tikrai į kuprą gausi. Mums nereikia tokių, kurie pakišus pinigų arba pagrasinus neria į krūmus, kelia rankas aukštyn. Tik drąsus žmogus atsilauko. Jis kovoja prieš tą neteisingumo bangą, kylančią iš mūsų oligarchų ir valdžios – Aš tik už Naglį Puteikį balsuosiu. Mums reikia moralaus žmogaus. Jei žmogus bus moralus, sąžiningas, tai jam ir Dievas padės.

Darius Kuolys
kultūros istorikas
Lietuvai reikia lietuviškojo Valenosos

Lietuvai šiandien reikia lietuviškojo Lecho Valenosos, kuris suteiktų pilietinį, politinį balsą kitai Lietuvai. Tai pažemintai, įžeidinėjamai, užčiauptai, nuolat politikų arogantiškai niekinamai.

Būtent Naglis Puteikis atranda kalbą su Lietuva. Jis gali atkurti nutrūkusį politinį dialogą, pamintą moralinę tautos ir valdžios sutartį. O tai yra svarbiausia.

„Mums nereikia tokių, kurie pakišus pinigų arba pagrasinus neria į krūmus, kelia rankas aukštyn“.

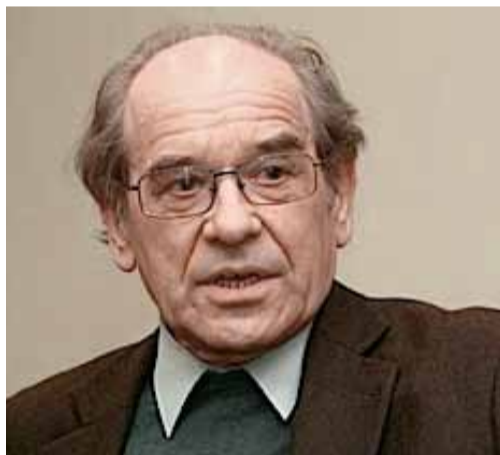

Janina Gadliauskienė:
Lietuvos Žaliųjų judėjimo vicepirmininkė,
Vilniaus Pilaitės bendruomenės pirmininkė
Už drąsų žmogų ir socialiai teisingą valstybę

Balsuosiu už jį todėl, kad jis pasisako prieš jėgos struktūrų savivalę ir gina paprasto žmogaus interesus. Man labai svarbu, kad jis užsistojo etnologą, rašytoją Gintarą Beresnevičių, kurio tragišką likimą visi pamiršo, o jis buvo labai šviesi asmenybė ir gyveno, beje, netoli manęs Pilaitėje.

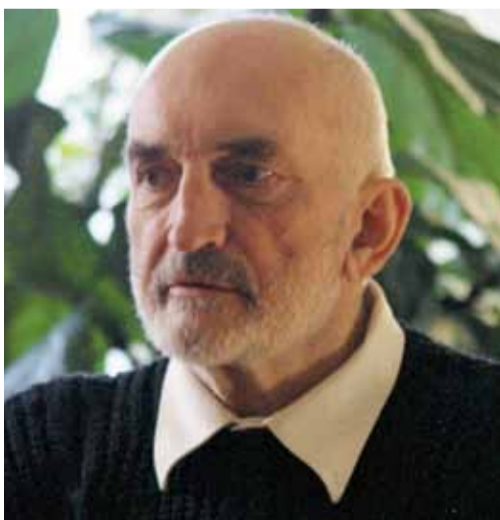
Labai svarbu, kad atsirado žmogus, kuris susidomėjo jo likimu. Antras dalykas – tai, kad Naglis Puteikis turi socialiai teisingos valstybės viziją. Reikia mažinti atskirtį, kad valdžios žmonės, vadovai nebūtų nutolę nuo paprasto žmogaus. Taip būtų keičiama visa sistema. Jau vien todėl drąsus ir charizmatiškas žmogus yra vertas palaikymo. O aš manau, kad jis yra charizmatiška asmenybė, nes išdrįso išeiti iš savo partijos, kai pamatė, kad ten galbūt daugiau oligarchinių tikslų, nei valstybinių, nepabijojęs likti vienas ir subūrė aplink save nemažą žmonių skaičių.

„Yra dalykų, kuriuos būtina padaryti, nes jie lemia, ar tu esi žmogus, ar ne“.

Krescencijus Stoškus
filosofas
Kietas, kaip reta, Naglio Puteikio pilietinis ryžtingumas

Kietas, kaip reta, Naglio Puteikio principingumas, atsakingumas, pilietinis ryžtingumas, net karingumas gerai žinomi Lietuvos žmonėms. Jo sprendimams galioja senoji graikų išminčių taisyklė: „Platonas draugas, bet tiesa – svarbiau“.

Algirdas Patackas
signataras
Naglis – karys. Ir tuo viskas pasakyta.

Paulius Markevičius
teisininkas, Vilniaus Žvėryno bendruomenės vicepirmininkas
Jis bus žmonių, o ne valdžios prezidentas

Yra dalykų, kuriuos būtina padaryti, nes jie lemia, ar tu esi žmogus, ar ne.

Dauguma jų nepadaro, nes bijo – pasekmių, ką pagalvos kiti. Bijoti, kad jeigu atitaisyti skriaudą milijonams žmonių, labai nukentės juos nuskriaudęs monopolininkas.

Pasižiūrėkite Vilniaus, kitų miestų šilumos, komunalinį ūkį – juk juos yra užvaldžiusi mafija. O kai iškeli klausimą, kad reikia atitaisyti skriaudą, nes yra milijonai nuskriaustų žmonių, iš jų pinigai nepagrįstai paimti arba jie moka už tai, ko negauna, net teismai bijo priimti sprendimus, sakydami – o kokios bus pasekmės?.. O pasekmės – kad tos žmonės, kurios nesąžiningai elgiasi, kurios dešimtmečiais skriaudė žmones, bankrutuotų už savo nesąžiningus veiksmus. Ir vien baimė atitaisyti skriaudą leidžia toliau tai skriaudai vykti. Ši baimė atitaisyti neteisę valdo visą mūsų nomenklatūrą. Aš tikiuosi, kad prezidentas, jeigu bus aktyvus, gali daug padaryti įstatymų pataisomis. Bet valdžioje, prezidentūroje turi būti žmogus, kuris nesiekia prisisiurbti milijonų, bet nori tą mafijinę nomenklatūrą gerai papurtyti. Manau, kad Naglis Puteikis bus žmonių, o ne valdžios ir oligarchų prezidentas.

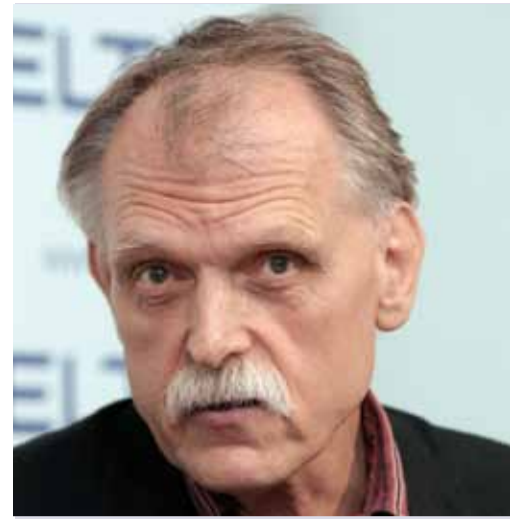

Juozas Ruževičius
ekonomistas, VU profesorius
Naglis Puteikis vertas būti Lietuvos Prezidentu

Naglis Puteikis vertas būti Lietuvos Prezidentu: už savo drąsą, pilietiškumą, nekonformizmą, dėl savo nenuilstamos kovos už Tiesą ir Tvarką Lietuvoje, už nebijojimą viešai pripažinti savo klaidas, už asmeninį socialinį atsakingumą, už puikią – įtikinamą ir gerai argumentuotą – oratorystę.

Kviečiu ir kitus žmones, ypač jaunimą, visus trokštančius realių pozityvių permainų Lietuvoje, kitokio aukščiausio šalies vadovo bendravimo su visais piliečiais ir realios pagarbos jiems, palaikyti Naglio Puteikio kandidatūrą į Lietuvos Prezidentus.

Linkiu sėkmės Nagliui, o visiems rinkėjams – teisingo pasirinkimo.

Vytautas Rubavičius
filosofas
Tikiuosi, kad laimėjęs jis drąsiai spręs valstybės uždavinius

Naujajam prezidentui tenka sunkus uždavinys tvarkyti su naujais geopolitiniais ir valstybės saugumo iššūkiais. Šioje srityje svarbi prezidento nuostata ir jo kultūrinis politinis akiratis – kaip dera suvokti valstybės saugumą. Iš ko jis kyla, kas jį palaiko, kur to saugumo šaknys? Mes esame įpratę ir įpratinti manyti, kad valstybės saugumą laiduoja karinės pajėgos. Tačiau tikrasis valstybės saugumas prasideda demografijoje: negali būti saugi išmirštanti valstybė. Demografinis aspektas yra visų valstybių tarsi savisaugos instinkto raiška. Mes labai aiškiai matome, ar valstybė rūpinasi savo žmonėmis, normalia reprodukcija, ar yra palikusi visa tai savieigai, o politikai tik svarsto apie darbo jėgos, kaip prekės, trūkumą ir meldžiasi BVP stabiai. Kitas nepaprastai svarbus dalykas – socialinė sanglauda. Tokia socialinė atskirtis, kokia dabar yra Lietuvoje, yra vienas iš esminių, kaip ir demografija, mūsų nesaugumo veiksnių. Juk negali valstybės apsaugoti jokia armija, jei valstybė yra suirusi ir vidaus. Šiuo metu per socialinę atskirtį jau esame pasiekę didžiulį suirimo laipsnį. Dar vienas dalykas – valstybė ES plėtros vyksme. Pati ES plėtra yra sudėtingas, prieštaringas ir įvairialypis vyksmas, tačiau klausimas, ar mes matome save kaip valstybę ES plėtros aplinkoje, ar tik kaip tam tikrą valstybinį mechanizmą, kuriuo vienai ar kitaip gali naudotis politinis elitas, pritaikydamas jį prie nuo mūsų nepriklausomos plėtros politikos. Su tais klausimais ir būtina sieti karinės galios, o sykiu nacionalinio tapatumo ir valstybingumo jausenos stiprinimą.

Tikiuosi, kad laimėjęs rinkimus Naglis Puteikis drąsiai ims tų tautai lemtingai svarbių uždavinių.

Irena Vasinauskaitė
žurnalistė, kraštotyriminkė, Šiaulių miesto Sąjūdžio pirmieji klubo pirmininkė
Politikas žmogišku veidu

Net jeigu ir nepažinočiau Naglio, pagal tai, kaip jis dalyvauja debatuose, jo kalba yra konkrečiausia, daugiausiai apie paprastus žmones. Tarp tų visų likusių, kurie užsisėdėjo valdžioje, yra sisteminiai, nomenklatūriniai, kaip jie save bevadintų, Naglis vis tiek dar yra politikas žmogišku veidu. Pasižiūrėkit į kitų kaukes...

LRT debatus vedęs Edmundas Jakilaitis viešai ir įžūliai melavo, sakydamas, kas „Vilmorus“ duomenimis, visuomenės pasitikėjimas teismais per 5 metus padidėjo 2 kartus iki 50 procentų. Iš tiesų teismais pasitiki tik apie 20 procentų Lietuvos piliečių.

Rinkimų intriga

Apžvalgininkų vertinimai

Mykolas Katkus, viešųjų ryšių ekspertas: „Tamsusis arklukas protesto elektorate, be jokios abejonės, yra Naglis Puteikis. Jis gali atsirasti kaip bent jau dalį protesto balsų konsoliduojanti figūra“.

Vytautas Dumbliuskas, politologas: „Kas, jei ne Rolandas Paksas? Manau, tik Naglis Puteikis lieka – toks sistema kritikuojantis kandidatas“.

Agentūros „PayPerClick“ specialistas: „Dažniausiai internete ieškoma informacijos apie Naglį Puteikį ir Dalią Grybauskaitę“.

Romas Lazutka, ekonomistas: „Pirmųjų LTV debatų lyderis – Naglis Puteikis. Jis atrodė laisviausiai, labiausiai savimi pasitikintis ir nebijantis kitų kritikuoti kandidatas“.

Vytautas Bruveris, „Lietuvos ryto“ apžvalgininkas: „Vertinant įtaigumo ir retorikos požiūriu, Puteikis debatuose pasirodė tikrai gerai“.

Robertas Dargis, Pramonininkų konfederacijos prezidentas: „Labiausiai į rinkėjų emocijas, lūkesčius, nusivylimus apeliavo Naglis Puteikis“.

Monika Garbačiauskaitė, portalo Delfi vyriausioji redaktorė: „Naglis Puteikis buvo pasirengęs neblogai, vaizdingai kalbėjo, buvo iš anksto apgalvojęs konkrečius pavyzdžius ir todėl atrodė empatiškai“.

Šarūnas Liekis, politologas: „Puteikis nustebino gerąja prasme. Nors kalbėjo daugiausiai lozungais, tačiau jis išmano žmonėms rūpimus klausimus“.

Vladimiras Laučius, politologas, lrt.lt redaktorius: „Kai kuriais klausimais Puteikis pasisakė užtikrintai ir net įkvepiančiai. Kaip politikas jis per labai trumpą laiką padarė didelę pažangą“.

Algis Krupavičius, politologas: „Jis kalba apie problemas, kurios yra Lietuvoje, kurias itin jaučia paprasti žmonės, socialiai labiau pažeidžiami asmenys. Kita vertus, jis jau kurį laiką save tapatino su protesto rinkėjais, nes buvo aktyvus Garliavos įvykių dalyvis, konfrontavo su Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų vadovybe įvairiais klausimais. Nėra taip, kad jis staiga suformavo savo reputaciją“.

Dainius Gulbinas, lažybų bendrovės vadovas: „Žmonės pradėjo statyti už Puteikį“.

Ignas Kalesnykas, lažybų bendrovės atstovas: „Kol kas pastebim tokį dalyką, kad jeigu vyktų antras rinkimų turas, laimėtų Naglis Puteikis“.

Prieš Puteikį nepapūsi Dočys

Tolydžio ryškėjant, kad Dalius Grybauskaitės štabo sukurtas rinkiminis scenarijus braška ir jį įgyvendinančios institucijos susiduria su nenumatytais kliuvimais bei nesklandumais, buvo nuspręsta kreiptis į Dočį iš Alksnynų išmintingo patarimo, kaip iš naujo sustyguoti rinkiminį scenarijų.

Dočys buvo apklausiamas nesmurtiniu kontaktiniu būdu, panaudojant slapta operatyvines priemones, kurių nedraudžia naudoti Kontržvalgybos įstatymo pataisos.

Apklausoje pradžioje Dočys mėgino apsimetinėti, kad apie vykstančią rinkiminę kampaniją nieko nėra girdėjęs, nes į Alksnynus nenutiestas kabelinės televizijos kabelis, spau-

dos jis neprenumeruoja, kompiuterio neturi ir rinkimais nesidomi.

Panaudojus veiksmingą operatyvinę priemonę, Dočys prisipažino, kad apie vykstančią kampaniją šį bei tą yra girdėjęs iš nuogirdų, kurias Alksnynuose skleidžia pagyvenusio amžiaus konservatorė Juzefa. Ši moteris parduotuvėje yra kalbėjusi apie slaptą Rusijos planą prieš pat rinkimus apdergti mūsų prezidentę, neva ji dirba Putino karinei žvalgybai. Eilėje stovėję žmonės piktinosi Rusija, kaip šitaip galima netausoti savo žmonių ir kad Putinas visai nužmogėjo ir sužvėrėjo.

– Negana jam Krymo, tai kišasi į ramius mūsų rinkimus ir kelia sumaištį Lietuvoje, – kalbėjo žmonės.

Panaudojus kitą veiksmingesnę dar leistiną operatyvinę veiksmą Dočys prisipažino, kad rinkimų kampanija šiek tiek domisi ir tyrinėja, kaip balsuos Alksnynų rinkėjai. Į klausimą: o kaip? Dočys atsakė: „Dalis vienaip, dalis kitaip, o kai kurie – niekaip“. Tuomet, naudojant visą veiksmų arsenalą, buvo pamėginta iškvesti, kuri dalis didesnė: pirmoji ar antroji?

Atgaivintas šalto vandens kibiru Dočys tepasakė: „Prieš Puteikį nepapūsi“, ir apsimetė mirusiu.

Rašytojas Liudvikas Jakimavičius.

BENDRAUKIME:

www.puteikis.lt
puteikis@gmail.com
<https://www.facebook.com/puteikis?fref=ts>

TAPKITE RĖMĖJU:

Naglis Puteikis yra nepriklausomas, biudžetinių partijų neremiamas kandidatas. Jį galite paremti Jūs pervesdami 40 Lt į rinkimų sąskaitą: Naglis Puteikis, LT737300010138332964 „Swedbank“ AB, banko kodas 73000. Paskirtis: „Auka rinkimų kampanijai“.